

शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प
उपसा सिंचन योजना (भाग-१) चे पंप
व उध्दरण नलिका नव्याने बसविण्याचे
कामाच्या अंदाजपत्रकास विशेष दुरुस्ती
अंतर्गत प्रशासकीय मान्यता.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२३/ (प्र.क्र.४५४/२०२३)/ सिंव्य(कामे)

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

दिनांक : २९ जुलै, २०२४

वाचा:-

१. कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांचे पत्र.जा.क्र.गोमपाविम/ सिंचन-२/विवसू नांपासं/धा -१६/ ६८५० दि. २६/७/२०२३, दि.२३/०९/२०२४
२. शासन निर्णय - २०१७/५६६/१७/सिंव्य (कामे), दि.३१/०८/२०१८.
३. शासन निर्णय - २०१८/५५१/१७/सिंव्य (कामे), दि.२७/११/२०१८.
४. शासन निर्णय - २०१३/७८५/१३/ सिंव्य (कामे) दि. १/८/२०१९.
५. शासन परिपत्रक- प्रमा- २०१३/७८५/१३/ सिंव्य (कामे), दि.१६/९/२०२१.
६. शासन परिपत्रक क्र-माप्र २०१३/(७८५/१३)/ सिंव्य (कामे), दि १/१/२०१५.
७. शासन निर्णय क्रमांक संकिर्ण-२०२२/प्र.क्र.५१६/२०२२/सिंव्य(कामे) दिनांक १४/०३/२०२३.
८. व्यय अग्रक्रम समिती दि.०३/०७/२०२४ च्या बैठकीचे इतिवृत्त वित्त विभाग व्यंअस-२०२४/ प्र.क्र.६१/अर्थ-२ वित्त विभाग, दि. ११/०७/२०२४

प्रस्तावना :-

शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प हा गोदावरी नदीवर नांदेड शहरापासून ८ किमी अंतरावर सन १९८७-८८ मध्ये बांधण्यात आला आहे. प्रकल्पाची साठवण क्षमता ८३.५५ द.ल.घ.मी. असून उपयुक्त पाणीसाठा ८०.७९ द.ल.घ.मी. आहे. प्रकल्पाचे एकूण लाभक्षेत्र २८३४० हे पैकी ४००० हे बळेगाव बंधान्यातून कोलंबी उपसा सिंचन योजनेद्वारे व ११२९ हे क्षेत्र आमदूरा बंधान्यातून होणार असल्यामुळे विष्णुपूरी प्रकल्पाच्या मुख्य कालव्याद्वारे २३२११ हे क्षेत्राचे सिंचन करावयाचे आहे. त्यापैकी कालव्याद्वारे १६५८८ व डेरला (२५०० हे), किवळा (२०६२ हे) व शिरढोण (२०६१ हे) उपसा सिंचन योजनेद्वारे एकत्रीत ६६२३ हे सिंचन करावयाचे आहे.

प्रकल्पासाठी पंपगृहात ८५० अश्वशक्ती १४ पंप बसविण्यात आलेले आहेत. योजने अंतर्गत ३ उध्दरण नलिका बसविण्यात आल्या असून त्यांची लांबी ३८७० मी आहे. सदर प्रकल्प ३२ वर्षापासून कार्यान्वित आहे सततच्या उदभवणाऱ्या दुरुस्तीचा विचार करता अद्यावत नवीन जलपंप व संलग्नित यंत्रणा बसविणे आवश्यक आहे. सद्यस्थितीत ०४ पंप चालू आहेत व चार पंपाचे दुरुस्तीचे काम प्रगतीपथावर आहे परंतु प्रकल्पा वरील पंप जुने झाले असल्यामुळे दुरुस्तीची कामे वारंवार उद्भवत आहेत. सध्यस्थितीत असलेली उध्दरण नलिकेचे आयुष्मान संपुष्टात आल्यामुळे तसेच काही ठिकाणी उखडलेल्या नलिकेची जाडी तपासली असता १० मी मी ची झीज होऊन ४ मी मी झाल्याचे निदर्शनांस आले आहे. त्यामुळे सिंचनास अडचण निर्माण होत आहेत. तसेच कालव्यास संकलिपित विसर्ग प्राप्त होत नसल्याने नियोजनानुसार सिंचन करणे शक्य होत नाही. बंधान्याची उपयुक्ता कायम ठेवण्यासाठी व सिंचन क्षेत्रास पूर्वी प्रमाणे लाभ मिळणेसाठी पंप व उध्दभरण नलिका नव्याने बसविणे आवश्यक आहे.

उध्दरण नलिकेचे आयुष्य ३० वर्ष व पंपाचे आयुष्य १२ वर्ष असते. सदर योजनेस ३० वर्षापेक्षा अधिक कालावधी झालेला आहे. शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प उपसा सिंचन योजना भाग-१

योजनेकरीता असलेली पंप व उद्धरण नलिका यांचे आयुष्यमान संपलेले असल्यामुळे उद्धरण नलिका व पंपाची मोठ्या प्रमाणात झिज झालेली आहे. त्यामुळे पंप बंद पडणे, उद्धरण नलिका फुटणे, व दुरुस्ती कामे उद्धभवने हे प्रकार वारंवार घडत आहेत. तसेच सद्यःस्थितीत एकुण १२ पंपापैकी ४ पंप चालू आहेत. पंपाची कार्यक्षमता ५० टक्के झालेली आहे. उपयुक्त पंपाची संख्या कमी झाल्यामुळे अपेक्षीत विर्सग मिळत नाही पर्यायाने लाभक्षेत्रात सर्वदूर पाणी पोहचण्यास वेळ लागत असल्यामुळे आवर्तन कालावधी वाढलेला आहे. त्यामुळे सिंचनास अडचणी निर्माण होत आहेत.

सदर प्रकल्पाचे उद्धरण नलिका व पंप नव्याने बसविण्याची काम लवकर पूर्ण झाले नाही तर प्रकल्पातून सिंचनास पाणी देणे शक्य होणार नाही. त्यामुळे शेतक-यांचा आक्रोष वाढू शकतो. उद्धरण नलिका व पंप बसविण्याचे प्रस्तावीत काम केल्यामुळे शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प उपसा सिंचन योजना या प्रकल्पाची निर्मित सिंचन क्षमता पुनःस्थापित होणार आहे. शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्पाच्या मुख्य कालव्याद्वारे २३२११ हेक्टर सिंचन होणार आहे. यात कालव्यावरील तीन उपसा सिंचन योजनेचा समावेश आहे. बंधा-याची उपयुक्तता कायम ठेवण्यासाठी व लाभक्षेत्रास पुर्वी प्रमाणे सिंचनाचा लाभ मिळणे साठी पंप व उद्धरण नलिका नव्याने बसविणे आवश्यक आहे.

याबाबतचा प्रस्ताव व्यय अग्रक्रम समितीच्या दि. ०३/०७/२०२४ चे बैठकी समोर मान्यतेस्तव सादर होता. त्यास समितीने काही अटींच्या अधिन राहून मान्यता दिली आहे. या पार्श्वभूमीवर शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प उपसा सिंचन योजना (भाग-१) चे पंप व उद्धरण नलिका नव्याने बसविण्याच्या कामाच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर अंतर्गत शंकररावजी चव्हाण विष्णुपूरी प्रकल्प उपसा सिंचन योजना (भाग-१) चे पंप व उद्धरण नलिका नव्याने बसविण्याच्या या कामाच्या अंदाजपत्रकास विशेष दुरुस्ती अंतर्गत रु. १६०,६४,५७,२२३/- (रु. एकशे साठ कोटी चौस॑ष्ट लक्ष सतावन्न हजार दोनशे तेवीस फक्त) एवढया खर्चाच्या प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून सोबतच्या प्रपत्रानुसार प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- १) तांत्रिक मान्यता, निविदा प्रक्रिया, कामाचे नियोजन व पूर्णत्व, प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत खर्च करणे इ. बाबींसाठी प्रचलित शासन निर्णय / परिपत्रके यांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- २) प्रस्तावित कामांमुळे होणाऱ्या खोदकाम तोडफोड याव्दारे उपलब्ध होणारे बांधकाम साहित्याचा पूर्ण वापर करून बचत साधावी.
- ३) सदर अंदाजपत्रकातील कामांसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ सर्वसाधारणपणे मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च करता येणार नाही.
- ४) सदर दुरुस्ती काम पूर्ण झाल्यानंतर प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रांतर्गत पाणी वापर संस्था स्थापन करून लाभक्षेत्र हस्तांतरीत करणेची संपुर्ण जबाबदारी क्षेत्रिय अधिका-यांची राहील.
- ५) सदर प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी, निविदाविषयक क्षेत्रिय निर्णय किंवा अनियमितता यास मान्यता गृहित धरली जाणार नाही. अशा प्रकरणाची तपासणी त्यावेळच्या प्रचलित शासन नियमानुसार करण्याची जबाबदारी कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांची राहील.
- ६) योजनेची अंमलबजावाणी करताना प्रलंबित शासन निर्णय, नियम, CVC तत्वे, वित्तीय मर्यादा, विहीत निविदा कार्यपद्धती अनुसरणे आवश्यकतेनुसार राज्य तांत्रिक सल्लागार समितीने प्रकल्पाच्या व कामाच्या अनुषंगांने दिलेल्या निदेशांचे व त्रुटीची पूर्तता करणे याची सर्वस्वी जबाबदारी कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांची राहील.
- ७) प्रकल्पावरील प्रत्यक्ष सिंचन व पाणीपटटी वाढविण्याबाबत क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी प्रयत्न करावेत.

८) सदर दुरुस्ती काम पूर्ण झाल्यानंतर ७६९९ हे सिंचन क्षेत्र पुनर्स्थापित करण्याची संपूर्ण जबाबदारी क्षेत्रीय कार्यालयाची राहील.

२) प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च ४७०० मोठे पाटबंधारे प्रकल्प यावरील भांडवली खर्च, ८०-सर्वसाधारण, १९०-सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका विशेष दुरुस्ती / विस्तार व सुधारणा कार्यक्रम अंतर्गत भाग भांडवली अंशदान (०४)(०५) गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळास भाग भांडवली अंशदान (मराठवाडा विभाग) (कार्यक्रम) (४७०० ०२६५) (योजनांतर्गत) ५४ गुंतवणुका या लेखाशिर्षा खाली टाकुन मंजुर अनुदानातुन भागवावा.

३) या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सिंव्य (कामे) कार्यासनाच्या नोंदवही मध्ये क्र. ०४ सन २०२४-२५ मध्ये नोंदविण्यात आलेली आहे.

नियोजन विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्र. १४/२०२४ दि २२/२/२०२४ व वित्त विभागाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्र. १०३/२०२४/व्यय-१२ दि २८/२/२०२४ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार व दि.०३/०७/२०२४ रोजीच्या व्यय अग्रक्रम समितीच्या बैठकीत प्राप्त मान्यतेनुसार हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

४) सदर शासन निर्णय संकेतस्थळावर www.maharashtra.gov.inउपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक २०२४०७२९१५१४४५३४२७ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उ. बा. भुजबळ)
शासनाचे कार्यासन अधिकारी

सोबत :- सहपत्र

प्रत:-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (जलसंपदा /वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव,
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
- ५) मा. उपसभापती,विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
- ६) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ७) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद , मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ८) अ.मु.स. (वित्त) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ९) अ.मु.स. (नियोजन) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय,मुंबई,
- १०) अमुस (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) सचिव (प्रकल्प समन्वय) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १३) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई,
- १४) महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,
- १५) कार्यकारी संचालक, गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर

१६) मुख्य अभियंता (जसं) ,जलसंपदा विभाग , छत्रपती संभाजीनगर

१७) आंतर वित्त सल्लागार व सहसचिव,जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

१८) अधीक्षक अभियंता , नांदेड पाटबंधारे मंडळ, नांदेड

१९) कार्यकारी अभियंता, विष्णुपुरी प्रकल्प विभाग क्र २ , नांदेड.

२०) सिं.व्य.(कामे) कार्यासन संग्रहार्थ.

शासन निर्णय क्रमांक : प्रमाप्र-२०२३/ (प्र.क्र.४५४/२०२३)/ सिंच्य (कामे),

दि. २९/ ७ / २०२४ चे सहपत्र

अ.क्र.	Description of Item	Amount (Rs)
१	C-Works (Excluding Royalty)	
	Part-I Construction of New Rising Main	९८२३७४३२७
	Part-II Installation of Pump & Surge Protection System	३२५२६६२२०
	Total Work Cost	९३०७६४०५४७
२	Royalty	९४३८८४२०
३	१ % विमा	९८२३७४३
४	१८ % GST	२३५३७५२९७
५	३ % Contingencies	३९२२९२९६
६	Total Cost	Rs ९६०,६४,५७,२२३

(उ.बा.भुजबळ)
शासनाचे कार्यासन अधिकारी